

AIPPI 2020 KONU SORULARI: Dava açmak için aktif husumet (taraf sıfatı) varlığı ve çözüm yollarına etkisi

2020'de Çin'in Hangzhou şehrinde gerçekleştirilecek olan AIPPI Dünya Kongresi tüm dünyayı sarsan Pandemi süreci nedeniyle sanal ortamda gerçekleştirilmiştir.

Dünyanın dört bir tarafından katılım sağlayan meslektaşlarımız tarafından bu yıl belirlenen çalışma soruları online bir oylama sistemiyle değerlendirilmiş ve harmonize Yönergeler oluşturulmuştur.

Türkiye grubu olarak, bu yıl da önemli bir katkıda bulunduğumuz bu çalışma sorularından "**Dava açmak için aktif husumet (taraf sıfatı) varlığı ve çözüm yollarına etkisi**" konusundaki Yönerge hakkında bu yazımızda sizlere bilgi vermek isteriz.

Yönerge temel olarak 3 ana başlıkta Taraf sıfatının varlığını ve ihtilafın çözümü yollarına taraf sıfatı varlığının etkisini incelemiştir.

Bunlar,

- a) İhlal Davaları
- b) Hükümsüzlük Davaları ve *Inter Partes* (Tarafları Bağlayıcı) Hükümsüzlük Davaları
- c) Tecavüzün Mevcut Olmadığının Tespitine İlişkin Tarafları Bağlayıcı Davalar'dır

Bu 3 başlıkta taraf sıfatı olmak üzere önerilen şartları incelemenden önce Çalışma sorusunun kapsamı hakkında bilgi vermek doğru olacaktır.

Hukukta taraf sıfatının sorgulandığı dava konuları Fikri Mülkiyet (FM) haklarının konu olduğu davalar ile sınırlandırılmıştır. Bunlar Marka, Patent, Tasarım haklarıdır.

Tarafları bağlayıcı davalarda, yani davanın hüküm ve sonuçlarının yalnızca tarafları bağladığı davalara ilişkin Yönergede belirtilen hususlar öneri niteliğindedir ve ulusal hukukun böyle bir uygulamayı ön görmediği durumlara ilişkin bir şart koşma amacı taşımamaktadır.

a) İhlal Davaları

Bir ihlal davasında FM sahibinin taraf sıfatına sahip olmasının yanı sıra, aşağıdaki hallerde de bir kişinin taraf sıfatına sahip olduğu kabul edilmiştir:

- I. FM hakkının müşterek mülkiyet sahibi olan kişi
- II. İnhisari lisans sahibi olan kişi
- III. Dava açma yetkisine münhasıran (alt lisans sahibi veya doğrudan veya dolaylı olarak) sahip olan kişi

FM hakkının müşterek mülkiyete konu olması halinde her iki pay sahibinin de birlikte veya ayrı ayrı dava açma yetkisine sahip olması gerekmektedir. Ancak pay sahiplerinden birisinin ihlal davasını açmadan önce diğer pay sahibine/sahiplerine bilgi vermesi ve ona/onlara davayı birlikte açma fırsatının tanınması gerekmektedir.

b) Hükümsüzlük Davaları:

Türk Hukuku'nda da hüküm altına alındığı üzere, menfaati olan herkes, bir FM hakkının hükümsüzlüğü için talepte bulunabilmektedir. Yönergede hükümsüzlük davasının en azından sicilde kayıtlı FM hakkı sahiplerine karşı açılması şartı belirtilmiştir. Burada dikkat çeken 'en azından' ibaresi hükümsüzlük talebinin muhatabının sicilde kayıtlı sahiplerin yanı sıra başka kişilerin de olabileceğini akla getirmektedir.

Ne var ki Sınai Mülkiyet Kanunu'nun (SMK'nın) ilgili hükümlerinde hükümsüzlük taleplerinin sicilde kayıtlı sahiplere karşı açılması gerekliliği kesin ve açıktır.

Yönergede yer alan önerilere göre FM hakkı sahiplerinin yanı sıra, hükümsüzlük talebiyle karşı karşıya kalacak kişiler, bir ihlal davasını ileri sürmeye yetkili olan lisans sahipleri ve/veya dava yetkisine sahip

3. Kişiler de olabilecektir. Bu kişilere karşı açılacak bir 'Karşı Hükümsüzlük Davası'nda hak sahipleri ile birlikte bu kişiler de davalı olabileceklerdir.

Her ne kadar Türk Hukuku bakımından uygulama alanı bulunmasa da Yönergede tarafları bağlayıcı davalarda taraf sıfatına sahip olmak için gerekli koşullar öneri niteliğinde belirlenmiştir.

Tarafları bağlayıcı hükümsüzlük talepleri:

Hüküm ve sonuçlarının yalnızca davanın tarafları bakımından etki doğurduğu bir hükümsüzlük davasında davacının davaya konu olan FM hakkının geçerliliğinden fiili olarak ve somut gerekçelerle etkilenmiş olması gerekmektedir. Davacının bu davayı açmakta hukuki bir menfaati olması gerekmektedir.

Tarafları bağlayıcı bir hükümsüzlük davasında davacı, bir ihlal davası ile karşı karşıya kalmış bir davalı da olabilecektir. Bu halde ihlal davasını açan kişilerin FM hakkı sahibi olup olmadığına bakılmaz. Karşı dava olarak bir hükümsüzlük iddiası ileri sürülmüşse ve bu hükümsüzlük iddiası ile karşı karşıya kalan kişinin FM hakkı sahibi olmadığı bir durumda bu davanın FM hakkı sahibine ihbar edilmesi gerekmektedir.

c) Tecavüzün Mevcut Olmadığının Tespitine İlişkin Tarafları Bağlayıcı Davalar:

Tecavüzün mevcut olmadığının tespiti için açılan bir davada davacının, FM hakkından fiili ve somut bir şekilde etkilenmiş olması ve dolayısıyla bir hukuki gerekçesi olması gerekmektedir.

Bununla birlikte söz konusu davada dava konusu ürünün hangi niteliği itibarıyla ihlal oluşturmadığı iddia ediliyorsa bunların açıkça ifade edilmiş olması önemlidir.

Davanın tarafları bağlayıcı bir dava olduğu göz önünde bulundurularak bu davanın da karşı dava niteliğinde ve FM hakkı sahibi olan kişilerin yanı sıra, ihlal davasını açmaya yetkili kişilere karşı ileri sürülebileceği önerilmektedir.

Son olarak AİPPI, Fikri Mülkiyet Ofisleri nezdinde (Türkiye'de Türk Patent ve Marka Kurumu) yer alan süreçlerde de yukarıda açıklanan koşul ve şartların geçerli olması gerektiğini belirtmektedir. Ancak, bu idari süreçlerde elbette FM hakkının geçerliliğine ilişkin işlemlerde elbette muhatabın ancak ve yalnız FM hakkı sahibi olacağı açıktır.

Yönergenin İngilizce tam metnine aşağıdaki linkten ulaşılması mümkündür: <https://aippi.soutron.net/Portal/DownloadImageFile.ashx?objectId=8499>

* Avukat, Marka ve Patent Vekili, Deriş Avukatlık Ortaklığı, muazzez.koruturk@deris.com

